

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТРАНСПОРТУ

Кафедра «Облік і аудит»

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ І ЗАВДАННЯ

**до практичних занять з дисципліни
«ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ ТРАНСПОРТУ»
для необлікових спеціальностей усіх форми навчання**

Харків - 2013

Методичні вказівки розглянуто і рекомендовано до друку на засіданні кафедри «Облік і аудит» 4 жовтня 2010 р., протокол № 2.

Методичні вказівки і завдання до контрольної роботи складені відповідно до програми дисципліни «Основи економіки транспорту». За кожною темою розроблені завдання, що дозволяють студентам ознайомитися з основними питаннями курсу, виконати завдання, що містять економічні розрахунки, а також навчитися користуватись нормативно-законодавчою базою з питань оподаткування, організації обліку та отримати навички з управління витратами виробничо-господарської діяльності залізниці та її структурних підрозділів.

Призначено для студентів необлікових спеціальностей заочної форми навчання.

Укладач

старш. викл. Т.О. Петухова

Рецензент

доц. Т.І. Єфіменко

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ І ЗАВДАННЯ

до практичних занять з дисципліни
«ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ ТРАНСПОРТУ»
для необлікових спеціальностей усіх форми навчання

Відповідальний за випуск Петухова Т.О.

Редактор Еткало О.О.

Підписано до друку 03.12.10 р.

Формат паперу 60x84 1/16. Папір писальний.

Умовн.-друк.арк. 1,5. Тираж 50. Замовлення №

Видавець та виготовлювач Українська державна академія залізничного транспорту,
61050, Харків-50, майдан Фейєрбаха, 7.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 2874 від 12.06.2007 р.

ВСТУП

Метою вивчення курсу «Основи економіки транспорту» є надання студентам базових знань з питань:

- організації обліку на підприємствах України, у тому числі залізничного транспорту;
- податкової політики держави в напрямку стимулювання виробничої діяльності підприємств;
- сутності, складу витрат та особливостей їх формування на залізничному транспорті та основ управління витратами з метою підвищення ефективності діяльності.

Наукові підходи дисципліни спрямовані на формування у студентів професійних навичок роботи у будь-якому підприємстві, у тому числі в ланках залізничного транспорту.

Предметом курсу «Основи економіки транспорту» є економічні, організаційні, правові питання, що виникають при управлінні підприємствами з питань обліку, податків, витрат та аналізу ефективності діяльності.

У процесі вивчення дисципліни «Основи економіки транспорту» студентам необхідно:

- опанувати теоретичні та організаційні основи економічного механізму формування витрат;
- оволодіти навичками роботи із законодавчими актами, діючими інструктивними матеріалами та нормативами;
- мати практичне уявлення про стан розвитку та структурну побудову діючої системи оподаткування в розрізі можливостей віднесення певних податкових зобов'язань до складу витрат підприємства.

У результаті вивчення дисципліни «Основи економіки транспорту» студенти мають отримати: ґрунтовні знання у сфері організації обліку та управління витратами підприємства, а також розуміння суті та знання складу податків у рамках норм чинного законодавства, навички самостійного творчого мислення, вміння приймати рішення в умовах ринкових перетворень.

Базові знання з теорії і практики економіки транспорту дозволяє набути вивчення курсу «Основи економіки транспорту». Програмою курсу, крім лекцій та практичних занять, передбачена самостійна робота студентів, яка сприяє більш глибокому засвоєнню студентами матеріалу, активізує навчальний процес.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ
«Основи економіки транспорту»
для підготовки фахівців зі спеціальності «Організація
перевезень і управління на транспорті
(залізничний транспорт)» (денна форма навчання)

Тема заняття	Усього годин			самостійна робота	Усього
	аудиторні	у тому числі			
		лекції	практика		
1 Організація обліку на підприємствах України, у т.ч. залізничного транспорту	8	4	4	6	12
2 Податкова система України: сутність та види податків	4	2	2	4	8
3 Податок на прибуток підприємств: структура та облік	6	3	3	6	12
4 Податок на додану вартість: сутність та облік	6	3	3	6	12
5 Види, поведінка витрат та основи управління витратами, у т.ч. підприємств залізничного транспорту	12	6	6	12	24
Разом годин	34	17	17	34	68

КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

З дисципліни «Основи економіки транспорту» навчальне навантаження складається з лекцій, практичних занять, індивідуальних домашніх завдань. Підсумковий контроль – залік. Поточний контроль знань здійснюється за шкалою, наведеною у таблиці.

Вид навчального навантаження студента	Кількість балів	Форма контролю
1 Відвідування лекцій	До 9	Якщо студент протягом модуля навчального процесу не відвідував більше 50 % лекцій з неповажних причин, бали за відвідування лекцій йому не нараховуються
2 Практичні роботи	До 51	Поточне тестування, усне опитування, взаємоперевірка студентами, виконання завдань згідно із завданнями для практичних робіт
3 Самостійна (індивідуальна) робота	До 29	Виконання завдань для самостійної роботи за окремими темами
4 Додаткові бали	До 11	Участь студента у науковій роботі або підготовці доповідей за питаннями тем курсу, які відводяться на самостійне вивчення
Загальна сума балів за модуль навчального процесу	100	Загальна сума балів за модуль навчального процесу складається за результатами поточного контролю аудиторної та позааудиторної роботи студента.

Підсумкова семестрова оцінка з дисципліни визначається як середньоарифметична сума балів модулів навчального процесу

даного семестру.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1 (4 год)

ТЕМА Організація обліку на підприємствах залізничного транспорту України

Мета роботи – студент повинен отримати знання з функціонування підприємств в Україні, нормативно-законодавчої бази, яка регламентує різні види діяльності; освоїти суть предмета та методу організації обліку, визначити роль обліку в системі управління підприємством і вимоги, які висуваються до обліку, та етапи його організації. Також необхідно отримати знання та навички з формування й аналізу звітності підприємств, у т.ч. залізничного транспорту.

Питання теми, які розглядаються

- 1 Господарська діяльність в Україні.
- 2 Місце та роль обліку в господарській діяльності підприємств, у т.ч. залізничного транспорту.
- 3 Основи організації обліку на підприємствах: відповідальність та етапи здійснення.
- 4 Звітність підприємств: види та напрямки використання в управлінні.

Завдання 1.1

Дати відповідь на наведені питання.

- 1 У чому полягає необхідність вивчення дисципліни «Основи економіки транспорту» студентами спеціальності «Організація перевезень і управління на транспорті»?
- 2 Поняття господарського обліку та вимоги, які до нього висуваються.
- 3 Які вимірники застосовуються в господарському обліку?
- 4 Які вам відомі види господарського обліку?
- 5 Охарактеризуйте кожен вид господарського обліку.
- 6 Який існує розподіл бухгалтерського обліку та в чому полягає необхідність такого розподілу?
- 7 Організація управлінського обліку, його інформаційне забезпечення, та користувачі.
- 8 Організація фінансового обліку, нормативно-законодавча база, яка його регламентує та користувачі.

9 Які етапи організації обліку на підприємствах України можливо виділити в сучасних умовах господарювання?

10 Поняття про бухгалтерський баланс.

11 Зміст, побудова та структура бухгалтерського балансу.

12 Дайте визначення термінів «активи», «зобов'язання» та «капітал».

Завдання 1.2

У таблиці 1 для груп користувачів облікової інформації необхідно навести основні цілі щодо одержання та використання цієї інформації.

Таблиця 1 – Групування користувачів облікової інформації за видами інформації та метою її використання

<i>Користувачі облікової інформації</i>	<i>Необхідна інформація та мета її використання</i>
Власники підприємств	
Управлінці різних напрямків діяльності (фінансові, виробничі, збут, маркетинг)	
Керівники підрозділів (центрів відповідальності) підприємства	
Працівники і службовці підприємства	
Державні податкові органи	
Інвестори	
Банківські та інші кредитні установи	
Постачальники та інші кредитори	
Замовники, покупці, клієнти	
Органи державного регулювання і контролю	
Органи Фонду державного майна	
Органи державної статистики	
Профспілки	
Широка громадськість	

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1.3

Скласти баланс локомотивного депо «Квітень» станом на

31.12 201x року за даними таблиці 2. Для виконання завдання необхідно:

- 1) визначити у наведених рахунках складові активу та пасиву балансу;
- 2) згрупувати залишки за рахунками Головної Книги у статі балансу;
- 3) заповнити обов'язкові реквізити балансу;
- 4) заповнити основну частину балансу.

Таблиця 2 – Залишки за рахунками Головної Книги станом на 31.12.201x року

Назва рахунка	Сума, грн.				
	Варіанти				
	А – Ж	З – М	Н – П	Р – С	Т – Я
1	2	3	4	5	6
1 Основні засоби	52000 0	68638 0	91000 0	52800 0	85000 0
2 Знос основних засобів	20000	10000	30000	23000	35000
3 Сировина і матеріали	18000	15000	13000	0000	25000
4 Статутний капітал	53200 0	72000 0	90236 0	52217 0	85347 0
5 Поточний рахунок	15000	17400	16300	19600	25000
6 Заборгованість постачальникам	1900	1800	7000	5000	6400
7 Паливо	2100	–	–	3500	2400
8 Малоцінні і швидкозношувані предмети	2700	5200	2100	–	–
9 Заборгованість по короткострокових кредитах	3200	1900	3300	1900	2700
10 Борг за підзвітними особами	100	150	130	110	–
11 Запасні частини	1200	800	900	2000	1600
12 Заборгованість робітникам та	4000	6300	5700	5900	5300

службовцям з оплати праці					
13 Незавершене виробництво	300	2000	4000	4100	3600

Продовження таблиці 2

1	2	3	4	5	6
14 Заборгованість організаціям соціального страхування	400	630	570	590	530
15 Товари	4000	–	3500	–	2000
16 Каса	200	100	300	150	300
17 Готова продукція	5200	4100	5100	4500	4400
18 Заборгованість різних дебіторів	–	18000	300	–	400
19 Орендовані основні засоби	–	500	–	700	–
20 Нерозподілений прибуток	7000	9000	4700	4100	6300
21 Додатковий капітал	300	–	2000	–	5000

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2 (2 години)

ТЕМА Податкова система України: сутність та види податків. Організація податкового обліку

Мета роботи – студент повинен отримати знання з існуючої структури податкової системи України, нормативно-законодавчої бази, яка її регламентує; освоїти суть методу організації податкового обліку, визначити його важливість для діяльності підприємства і вимоги, які висуваються до нього, та відповідальність за порушення у сфері нарахування й сплати податків. Також необхідно отримати знання структури податків і зборів, їх складу та навички з особливостей оподаткування підприємств залізничного транспорту.

Питання теми, які розглядаються

1 Структура податкової системи України.

2 Організація роботи служби (відділу, сектора) з обліку податків.

3 Відповідальність платників податків.

4 Види податків та їх сутність.

5 Особливості оподаткування підприємств залізничного транспорту.

Завдання 2.1

Дати відповідь на наведені питання.

1 Наведіть визначення терміна «податкова система».

2 Які принципи побудови податкової системи України?

3 Якими законодавчими актами регламентується податкова системи України?

4 Які види податків та зборів стягуються в Україні?

5 Наведіть перелік загальнодержавних податків та зборів.

6 Наведіть перелік місцевих податків та зборів.

7 Охарактеризуйте законодавчу базу, що регламентує відповідальність платників податків.

8 Які вам відомі види відповідальності за порушення податкового законодавства?

9 У чому полягають особливості оподаткування підприємств залізничного транспорту?

Завдання 2.2

Дати визначення нижченаведеним ключовим термінам та поняттям:

платники податків, податкове зобов'язання, податковий борг (недоїмка), активи платника податків, податкове повідомлення, податкова декларація (розрахунок), адміністративний штраф, фінансова санкція, пеня, податкове зобов'язання, податковий борг, примусове стягнення, податкова вимога, податкова застава, документальна перевірка, камеральна перевірка.

Завдання для самостійної роботи

Завдання 2.3

У таблиці 3 вказати терміни подання податкових декларацій та розрахунків.

Таблиця 3–Терміни подання податкових декларацій та розрахунків

Базовий податковий (звітний період)	Термін подання декларації
Календарний місяць (у тому числі при сплаті місячних авансових внесків)	
Календарний квартал або календарне півріччя (у тому числі при сплаті квартальних або піврічних авансових внесків)	
Календарний рік (крім ПДФО)	
Календарний рік для платників ПДФО	

Завдання 2.4

Обрати правильну відповідь (відповіді) на наведені тестові запитання.

1 Частина доходу фізичних і юридичних осіб, що перерозподіляються через державний бюджет, – це:

- а) податок;
- б) податкові надходження;
- в) податкове навантаження;
- г) ставка податку.

2 До способів податкової оптимізації відносять:

- а) завищення витрат на виробництво;
- б) оформлення фіктивних документів на купівлю продукції;
- в) вибір вигідного місця реєстрації і здійснення господарської діяльності;
- г) усі відповіді правильні.

3 Відносно більше податкове навантаження на групи платників з великими доходами означає:

- а) регресивне оподаткування;
- б) пропорційне оподаткування;
- в) прогресивне оподаткування;
- г) усі відповіді неправильні.

4 Податки – це:

- а) грошові утримання з кожного працівника;
- б) грошові і натуральні платежі, що виплачуються з держбюджету;
- в) грошові утримання держави з прибутку і зарплати;
- г) обов'язкові платежі юридичних і фізичних осіб у бюджет у розмірах і в терміни, які встановлені законом.

5 У результаті переведення податку його носієм є:

- а) продавець товару;
- б) покупець товару;
- в) орган Державної податкової служби;
- г) Пенсійний фонд.

6 Перерозподіл доходів юридичних і фізичних осіб здійснюється шляхом реалізації:

- а) фіскальної функції податків;
- б) економічної функції податків;
- в) регулюючої функції податків;
- г) соціальної функції податків.

7 Державні податкові адміністрації в областях, містах Києві та Севастополі підпорядковуються:

- а) Міністерству економіки України;
- б) Міністерству фінансів України;
- в) Державній податковій адміністрації України;
- г) Головному прокурору України.

8 Сукупність податків, що стягуються в державі, а також форм і методів їхньої побудови – це:

- а) податкова політика;
- б) податкова система;
- в) фіскальна функція;
- г) принцип стабільності.

9 Основна частка доходів бюджету складається з:

- а) доходів від майна, що є власністю держави;

- б) надходжень від зовнішньоекономічної діяльності;
- в) доходів від приватизації;
- г) податкових надходжень.

10 Джерело сплати податку є:

- а) заробітна плата;
- б) прибуток;
- в) відсотки;
- г) усі відповіді правильні.

11 Суб'єктом податкової роботи в Україні не є:

- а) Державна податкова служба;
- б) Пенсійний фонд;
- в) платники податків;
- г) Верховна Рада.

12 Не переслідується законом:

- а) приховання валютного виторгу;
- б) завищення витрат на виробництво;
- в) використання можливостей господарських договорів;
- г) неподання податкових декларацій.

13 До директора підприємства за порушення податкового законодавства може бути застосовано:

- а) фінансову санкцію;
- б) адміністративний штраф;
- в) пеню;
- г) усі відповіді правильні.

14 При економічному спаді доцільно проводити податкову політику:

- а) стримуючу;
- б) стимулюючу;
- в) недискреційну;
- г) усі відповіді неправильні.

15 Зобов'язання платника податків сплатити до бюджетів або державних цільових фондів відповідну суму коштів у порядку та у визначені законодавством терміни – це:

- а) податковий борг;
- б) податкове зобов'язання;
- в) податкова застава;
- г) фінансова санкція;
- д) правильної відповіді немає.

16 До особистих податків відносяться:

- а) податок з доходів фізичних осіб;
- б) податок на землю;
- в) мито;
- г) ПДВ.

17 Рівномірно розподілити податкове навантаження за всіма групами платників дозволяє:

- а) регресивне оподаткування;
- б) пропорційне оподаткування;
- в) прогресивне оподаткування;
- г) усі відповіді неправильні.

18 До легальних способів відхилення від оподаткування відносять:

- а) використання кредитних ліній комерційних банків;
- б) приховання об'єктів оподаткування;
- в) незаконне використання податкових пільг;
- г) усі відповіді неправильні.

19 Поповнення державного бюджету здійснюється за рахунок реалізації такої функції податків:

- а) фіскальної;
- б) економічної;
- в) регулюючої;
- г) соціальної.

20 До податкових злочинів відносять:

- а) приховання валютного виторгу;
- б) вибір вигідного місця реєстрації і здійснення господарської діяльності;
- в) використання можливостей господарських договорів;
- г) усі відповіді правильні.

21 Податковий тиск можна оцінити:

- а) тільки на макрорівні;
- б) тільки на мікрорівні;
- в) у залежності від економічної обґрунтованості та фактичної ставки податку;
- г) усі відповіді неправильні.

22 Зміни в податковій системі залежать від рішень уряду при проведенні:

- а) дискреційної політики;
- б) недискреційної політики;
- в) прогресивної політики;
- г) пропорційної політики.

23 До способів податкової оптимізації відносять:

- а) завищення витрат на виробництво;
- б) оформлення фіктивних документів на купівлю продукції;
- в) вибір вигідного місця реєстрації і здійснення господарської діяльності;
- г) усі відповіді правильні.

24 Податкова політика проводиться відповідно до принципів:

- а) соціальна справедливість;
- б) стабільність;
- в) гнучкість;
- г) усі відповіді правильні.

25 Зміни в податковій системі залежать від рішень уряду при проведенні:

- а) прогресивної політики;
- б) недискреційної політики;
- в) пропорційної політики;
- г) дискреційної політики.

26 За об'єктом оподаткування податки поділяють на:

- а) прямі і непрямі;
- б) прибуток (дохід), на додану вартість, ресурсні, на майно, на дії;
- в) загальнодержавні і місцеві;
- г) кадастрові, деклараційні і попередні.

27 До способів податкової оптимізації відносять:

- а) завищення витрат на виробництво;
- б) оформлення фіктивних документів на купівлю продукції;
- в) вибір вигідного місця реєстрації і здійснення господарської діяльності;
- г) усі відповіді правильні.

28 Податки виникли внаслідок:

- а) розвитку торгівлі;
- б) становлення промисловості;
- в) прийняття рішень органами державної влади;

г) виникнення держави.

29 Завищення витрат на виробництво дозволяє незаконно зменшити платежі з:

- а) податку на прибуток;
- б) податку на додану вартість;
- в) акцизного збору;
- г) державного мита.

30 За рівнем установалення на об'єкт оподаткування виділяють податки:

- а) на прибуток, додану вартість, майно, ресурсні;
- б) загальнодержавні і місцеві;
- в) кадастрові, деклараційні і попередні;
- г) прямі і непрямі;

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3 (3 год)

ТЕМА Податок на прибуток підприємств: структура та облік

Мета роботи – студент повинен отримати знання з існуючої структури податку на прибуток, нормативно-законодавчої бази, яка його регламентує; освоїти склад валових витрат та валових доходів, уміти виконувати його розрахунок. Також необхідно отримати знання та навички з особливостей оподаткування прибутку підприємств залізничного транспорту та усвідомити відповідальність за порушення у сфері нарахування й сплати.

Питання теми, які розглядаються

- 1 Сутність податку на прибуток підприємства.
- 2 Структура податку на прибуток підприємства.
- 3 Склад валових витрат та валових доходів.
- 4 Сутність проблем оподаткування податку на прибуток підприємства.
- 5 Механізм розрахунку суми податкових зобов'язань з податку на прибуток.

Завдання 3.1

Дати відповідь на наведені питання:

1 Наведіть визначення податку на прибуток підприємства та вкажіть об'єкти й суб'єкти оподаткування.

2 Яка побудова податку на прибуток підприємства?

3 Якими законодавчими актами регламентується податок на прибуток підприємства?

4 Який склад валових витрат податку на прибуток підприємства?

5 Який склад валових доходів податку на прибуток підприємства?

6 Яка форма звітності з податку на прибуток підприємства й терміни її подання?

7 Які терміни сплати податку на прибуток підприємства?

8 У чому полягають особливості оподаткування прибутку підприємств залізничного транспорту?

Завдання 3.2

Обрати правильну відповідь (відповіді) на наведені тестові запитання.

1 Платниками податку на прибуток є:

а) фізичні особи, які здійснюють підприємницьку діяльність з метою отримання доходу як на території України, так і за її межами;

б) суб'єкти господарської діяльності, бюджетні, громадські та інші підприємства, установи й організації, які здійснюють підприємницьку діяльність, спрямовану на отримання прибутку як на території України, так і за її межами;

в) особа, обсяг оподатковуваних операцій з продажу товарів якої за останні 12 календарних місяців перевищує 300000 грн;

г) фізичні чи юридичні особи, які є платниками єдиного податку;

д) правильної відповіді немає.

2 Податок на прибуток підприємств за другий квартал звітного року підлягає перерахуванню:

а) до 30 червня;

б) до 30 липня;

в) до 9 серпня;

г) до 19 серпня;

д) правильної відповіді немає.

3 Об'єктом оподаткування прибутку є:

а) сума балансового прибутку;

б) сума скоригованого балансового прибутку з урахуванням приросту (зменшення) товарно-матеріальних цінностей;

в) прибуток, який визначається шляхом зменшення суми скоригованого валового доходу звітного періоду на суму валових витрат та амортизаційних відрахувань;

г) прибуток, який визначається шляхом зменшення суми скоригованого валового доходу звітного періоду на суму валових витрат звітного періоду;

д) різниця між отриманими доходами, нарахованими за звітний період, від усіх видів діяльності, незалежно від дати отримання коштів на поточний рахунок, та витратами, що були понесені для отримання таких доходів.

4 Перерахування попередньої оплати за товари, вартість яких включається до складу валових витрат, на суму 30 тис. грн з ПДВ відображаються в податковому обліку за умови наявності податкової накладної таким чином:

а) валові витрати – 30 тис. грн, податковий кредит з ПДВ – 5 тис. грн.;

б) валові витрати – 25 тис. грн., податковий кредит з ПДВ – 5 тис. грн.;

в) валові витрати – 30 тис. грн., податковий кредит з ПДВ – 6 тис. грн.;

г) валові витрати – 25 тис.грн., податковий кредит з ПДВ – 6 тис.грн.;

д) правильної відповіді немає.

5 Податковими періодами з податку на прибуток підприємств є:

а) календарний місяць, квартал;

б) календарний квартал, рік;

в) календарний квартал, півріччя, три квартали, рік, 11 місяців;

г) календарний місяць або календарний квартал у залежності від обсягів оподатковуваних операцій платника податку;

д) правильної відповіді немає.

6 До складу валового доходу включають:

а) загальні доходи від продажу товарів (робіт, послуг), а також доходи від продажу цінних паперів (крім операцій з їх первинного випуску та операцій з їх кінцевого погашення);

б) суму отриманої міжнародної технічної допомоги;

в) суми податку на додану вартість, нарахованого на вартість продажу товарів;

г) суми коштів у частині надмірно сплачених податків, зборів (обов'язкових платежів), що повертаються платнику податку з бюджетів;

д) правильної відповіді немає.

7 Отримання попередньої оплати за товари, що реалізуються платником податку на суму 30 тис. грн з ПДВ, відображається в податковому обліку таким чином:

а) валовий дохід 30 тис. грн, податкове зобов'язання з ПДВ – 5 тис. грн;

б) валовий дохід 25 тис. грн, податкове зобов'язання з ПДВ – 5 тис. грн;

в) валовий дохід 30 тис. грн, податкове зобов'язання з ПДВ – 6 тис. грн;

г) валовий дохід 25 тис. грн, податкове зобов'язання з ПДВ – 6 тис. грн;

д) правильної відповіді немає.

8 Амортизація в оподаткуванні прибутку підприємств – це:

а) поступове віднесення витрат з придбання або виготовлення основних фондів на зменшення скоригованого прибутку платника податку;

б) поступове віднесення витрат з придбання або виготовлення основних фондів на собівартість продукції, що виготовляється;

в) поступове збільшення доходу платника на суму зносу основних засобів і нематеріальних активів;

г) правильні відповіді «а» і «в»;

д) правильної відповіді немає.

9 До складу валового доходу включають:

а) кошти або майно, що надходять у вигляді міжнародної технічної допомоги, яка надається підприємству;

б) суму зменшення балансової вартості товарів (запасів);

в) доходи, не враховані в обчисленні валового доходу періодів, що передують звітному, та виявлені у звітному періоді;

г) кошти або майно, що надаються у вигляді безповоротної допомоги громадським організаціям інвалідів та підприємствам і організаціям;

д) правильної відповіді немає.

10 Оприбуткування верстата токарного загальною вартістю 240000 грн з ПДВ, згідно з договором купівлі-продажу відбивається в податковому обліку таким чином:

а) валові витрати – 200000 грн, податковий кредит з ПДВ – 40000 грн;

б) валові витрати – 200000 грн, податковий кредит не виникає;

в) валові витрати не виникають, податковий кредит з ПДВ – 40000 грн;

г) валові витрати – 240000 грн, податковий зобов'язання з ПДВ – 40000 грн;

д) правильної відповіді немає.

11 Витрати на ремонт, реконструкцію, модернізацію та інші поліпшення основних фондів включаються до складу валових витрат:

а) у повному обсязі;

б) не більше 10 % оподаткованого прибутку попереднього звітного року;

в) не більше 2 % фонду оплати праці звітного періоду (кварталу);

г) не більше 10 % балансової вартості 1 та 2-4 груп основних фондів на початок звітного періоду;

д) правильної відповіді немає.

12 До складу валового доходу не включають:

а) доходи від здійснення банківських, страхових та інших операцій з надання фінансових послуг;

б) суми одержаного платником податку емісійного доходу;

в) доходи від торгівлі валютними цінностями, цінними паперами;

г) суму приросту балансової вартості товарів і запасів на складах, у незавершеному виробництві та у залишках.

13 Придбання торгового патенту на суму 300 грн у

податковому обліку відображається таким чином:

- а) у валові витрати включається 300 грн.;
- б) оподатковуваний прибуток зменшується на 300 грн.;
- в) у валові витрати включається 150 грн.;
- г) правильної відповіді немає.

14 До складу валового доходу не включають:

- а) доходи, не враховані в обчисленні валового доходу періодів, що передують звітному та виявлені у звітному періоді;
- б) доходи від спільної діяльності та у вигляді дивідендів, отриманих від нерезидентів, процентів, роялті, володіння борговими вимогами, а також доходів від здійснення операцій лізингу;
- в) суми безповоротної фінансової допомоги, отриманої платником податку у звітному періоді;
- г) суми штрафів, неустойки чи пені, фактично одержаних за рішенням сторін договору або рішенням суду;
- д) правильної відповіді немає.

15 Балансова вартість запасів і товарів на початок звітного періоду складає 9000 грн, на кінець звітного періоду – 11000 грн. У податковому обліку відображається:

- а) валовий дохід зменшується на 2000 грн;
- б) валовий дохід збільшується на 2000 грн;
- в) валові витрати зменшуються на 2000 грн;
- г) валові витрати збільшуються на 2000 грн.

16 До складу валових витрат включають:

- а) суму амортизаційних відрахувань, нарахованих платником податку протягом звітного періоду;
- б) суми будь-яких витрат, сплачених протягом звітного періоду у зв'язку з підготовкою, організацією, веденням виробництва, продажем продукції (робіт, послуг) і охороною праці;
- в) придбання та будівництво основних засобів;
- г) витрати на оплату штрафів, неустойки чи пені за рішенням сторін договору або за рішенням відповідних державних органів, суду;
- д) правильної відповіді немає.

17 Амортизації підлягають витрати з:

- а) придбання товарів і запасів для забезпечення

господарської діяльності підприємства;

б) придбання основних фондів і нематеріальних активів виробничого призначення;

в) нарахування заробітної плати робітникам підприємства;

г) придбання основних фондів та нематеріальних активів невиробничого призначення;

д) правильної відповіді немає.

18 У 2010 році ставка податку на прибуток склала:

а) 25 % від суми балансового прибутку;

б) 33,2 % від суми скоригованого балансового прибутку з урахуванням приросту (зменшення) товарно-матеріальних цінностей;

в) 25 % від суми прибутку, який визначається шляхом зменшення суми скоригованого валового доходу звітного періоду на суму валових витрат та амортизаційних відрахувань;

г) 15 % від суми прибутку;

д) різниця між отриманими доходами, нарахованими за звітний період, від усіх видів діяльності, незалежно від дати отримання коштів на поточний рахунок, та витратами, що були понесені для отримання таких доходів.

19 До складу валових витрат включають:

а) витрати на сплату вартості патентів;

б) витрати на виплату дивідендів;

в) витрати, не підтверджені відповідними розрахунковими документами, платіжними та іншими документами;

г) витрати на організацію прийомів, презентацій з рекламними цілями в сумі, що не перевищує 2 % від оподаткованого прибутку платника податку за попередній звітний (податковий) рік;

д) правильної відповіді немає.

20 До складу валових витрат не включають:

а) витрати, пов'язані з професійною підготовкою директора підприємства в українському закладі освіти за профілем підприємства у межах 2 % фонду оплати праці минулого року;

б) суму нарахованого податку з власників транспортних засобів;

в) суму зменшення балансової вартості товарів (запасів);

г) витрати на відрядження фізичних осіб, що перебувають у

трудоу відносинах з платником податку;
д) правильної відповіді немає.

Завдання для самостійної роботи

Завдання 3.3

Навести сучасний взаємозв'язок та відмінності податкового і фінансового обліку у таблиці 4.

Таблиця 4 – Якісні ознаки податкового і фінансового обліку

Ознака	Податковий облік	Фінансовий облік
Взаємозв'язок		
Відмінності		

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4 (3 год)

ТЕМА Податок на додану вартість: сутність та облік

Мета роботи – студент повинен отримати знання щодо сутності податку на додану вартість та нормативно-законодавчої бази, яка його регламентує; освоїти порядок розрахунку ПДВ та вміти його виконувати. Також необхідно отримати знання та навички з особливостей оподаткування ПДВ підприємств залізничного транспорту та усвідомити відповідальність за порушення у сфері нарахування й сплати.

Питання теми, які розглядаються

- 1 Сутність податку на додану вартість.
- 2 Сутність проблем оподаткування ПДВ.
- 3 Податкова накладна: зміст, значення, порядок видачі.
- 4 Механізм розрахунку суми податкових зобов'язань з ПДВ.

Завдання 4.1

Дати відповідь на наведені питання.

- 1 Наведіть визначення ПДВ та вкажіть об'єкти та суб'єкти оподаткування.

2 Яка сутність ПДВ?

3 Якими законодавчими актами регламентується ПДВ?

4 Яка форма звітності з ПДВ та строки її подання?

5 Які строки сплати зобов'язань з ПДВ?

6 У чому полягають особливості оподаткування підприємств залізничного транспорту з ПДВ?

Завдання 4.2

Після ознайомлення з нормативно-законодавчою базою згідно із запитаннями, на які надаються відповіді, виконати розрахунок суми податків за кожним із завдань окремо та навести необхідні пояснення до розрахунків.

1 Кафе «Залізничне» станції Харків-Пасажирський отримало передоплату за кондитерські вироби від приватного підприємця в розмірі 756 грн, у т.ч. ПДВ 126 грн, та відвантажило продукцію кафе «Марина» на суму 1320 грн, у т.ч. ПДВ 220 грн, оплату, за яку отримало в попередньому кварталі.

Визначити суму ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету.

2 У звітному кварталі придбано по договору (в договорі передбачено придбання труб по етапах з зазначеними сумами в розмірі 2352,00 та 648,00 грн), кранів водопровідних на суму 3000,00 грн з ПДВ (друга подія), а у попередньому кварталі – відвантажено труб по цьому договору на суму 2352,00 грн. з ПДВ (перша подія).

Визначити суму ПДВ, що підлягає сплаті в бюджет у звітному кварталі.

3 Підприємство основної діяльності залізничного транспорту здійснює також і надання послуг: ремонтує побутові прилади. Собівартість ремонту приладу складає 165 грн, норма рентабельності – 8 %. Вартість матеріалів, використаних для ремонту, складає 80 грн, ПДВ сплачений постачальнику – 16 грн.

Визначити суму ПДВ, яку підприємство повинно сплатити до бюджету при реалізації послуг.

4 Перераховано попередню оплату за матеріали У сумі 30 тис. грн з ПДВ. Яким чином відображається в податковому обліку вказана сума за умови наявності податкової накладної ?

5 Службою НХ отримано попередню оплату за матеріали, що виявилися зайвими та реалізуються платником податку на суму 30 тис. грн з ПДВ.

Яким чином відображається в податковому обліку вказана сума?

6 Локомотивним депо оприбутковано верстат токарний загальною вартістю 24000,00 грн з ПДВ, згідно з договором купівлі-продажу.

Яким чином відображається в податковому обліку вказана сума?

7 Пасажирською службою придбано торговий патент на суму 300 грн.

Яким чином відображається в податковому обліку вказана сума?

Завдання для самостійної роботи

Завдання 4.3

Користуючись нормативно-законодавчою базою навести пояснення з таких аспектів ПДВ:

- особи, що є платниками ПДВ;
- об'єкт оподаткування ПДВ;
- порядок визначення суми ПДВ до сплати (до відшкодування) за звітний період;
- дата виникнення податкових зобов'язань та податкового кредиту;
- операції, звільнені від оподаткування ПДВ;
- операції, що не є об'єктом оподаткування ПДВ;
- касовий метод нарахування ПДВ.

Завдання 4.4

Обрати правильну відповідь (відповіді) на наведені тестові запитання.

1 Додана вартість – це:

а) частина національного доходу, виробленого на даному підприємстві;

б) різниця між вартістю реалізованої продукції, витратами на її виробництво і реалізацію;

в) різниця між загальною сумою продажів і загальною сумою закупівлі від усіх інших об'єктів господарської діяльності;

г) сума заробітної плати, відсотків і прибутку.

2 За нульовою ставкою оподатковуються ПДВ операції з:

а) імпорту товарів;

- б) експорту товарів;
- в) продажу книг вітчизняного виробництва;
- г) реалізації зайвих основних фондів;
- д) правильної відповіді немає.

3 За операціями основної діяльності платником ПДВ на залізничному транспорті є:

- а) ДП „Укрзалізничпостач”;
- б) структурні підрозділи, які зареєстровані платниками ПДВ з об’єктів оподаткування в результаті поставки послуг підприємствами залізничного транспорту за їхньою основною діяльністю;
- в) особи, які уповноважені вносити консолідований податок з об’єктів оподаткування в результаті поставки послуг підприємствами залізничного транспорту за їхньою основною діяльністю;

г) усі відповіді правильні.

4 Перевагами ПДВ є:

- а) можливості відхилення від сплати в умовах недосконалого бухгалтерського обліку;
- б) змога відносно точно визначити реальну вартість кожного товару;
- в) можливість бути вільним від дискримінації платників залежно від їхньої ролі і місця в господарському процесі;
- г) масовість регресивного характеру.

5 Від оподаткування ПДВ звільнені операції з:

- а) експорту товарів;
- б) безкоштовної передачі товарів міській лікарні;
- в) безкоштовної передачі продуктів харчування дитячому садку, фінансування якого здійснюється за рахунок коштів місцевого бюджету;
- г) сплати орендних (лізингових) платежів за умовами договору фінансової оренди;
- д) правильні відповіді «б» і «в»;
- е) правильної відповіді немає.

6 Підставою для нарахування податкового кредиту без отримання податкової накладної є:

- а) податкова накладна завжди виписується, якщо покупець платник ПДВ;

б) транспортний квиток, готельний рахунок та касові чеки на загальну суму 200 грн на день (без податку на додану вартість);

в) транспортний квиток, готельний рахунок та касові чеки на загальну суму 20 грн на день з податком на додану вартість;

г) податкова накладна завжди виписується, якщо продавець платник ПДВ.

7 Платник податку на додану вартість – це особа:

а) кінцевий споживач товарів (робіт, послуг);

б) обсяг оподатковуваних операцій з продажу товарів (робіт, послуг) якої протягом будь-якого періоду з останніх двадцяти календарних місяців перевищував 300000 грн без податку на додану вартість.

в) яка є платником єдиного податку за ставкою 10 %;

г) правильної відповіді немає.

8 Від оподаткування ПДВ звільнені операції з:

а) продажу товарів спеціального призначення для інвалідів за переліком, встановленим КМУ;

б) оплати вартості державних платних послуг, які надаються фізичним або юридичним особам органами виконавчої влади і місцевого самоврядування;

в) виплат дивідендів, роялті у грошовій формі або у вигляді цінних паперів, які здійснюються емітентом;

г) надання транспортних послуг перевезення пасажирів та вантажів за межами митного кордону України;

д) правильної відповіді немає.

9 ПДВ може бути визначений таким способом:

а) прямим;

б) зворотним;

в) комбінованим;

г) кумулятивним;

д) правильні відповіді «а» і «б»;

е) правильної відповіді немає.

10 Не є об'єктом оподаткування ПДВ операції з:

а) передачі основних засобів у статутний фонд юридичної особи в обмін на емітовані корпоративні права;

б) надання послуг з утримання дітей в дошкільних закладах;

в) передплати періодичних видань вітчизняного

виробництва;

- г) вивозу товарів за межі митної території України;
- д) правильної відповіді немає.

11 Податкове зобов'язання – загальна сума податку, отриманого платником ПДВ:

- а) від продажу товарів у звітному податковому періоді;
- б) від закупівлі товарів у звітному податковому періоді;
- в) в формі бюджетного відшкодування, що зараховано на окремий рахунок у банку, яку необхідно в повному обсязі перерахувати органам місцевого самоврядування;

г) правильної відповіді немає.

12 Звітним документом з ПДВ є:

- а) акт приймання-передачі товарно-матеріальних цінностей;
- б) видаткова накладна;
- в) податкова декларація з ПДВ;
- г) правильної відповіді немає.

13 Об'єктом оподаткування ПДВ є операції платників з:

- а) поставки товарів (послуг) на митній території України;
- б) передачі майна в оперативну оренду;
- в) емісія, розміщення у будь-які форми управління і продажу за кошти цінних паперів, що випущені в обіг суб'єктами підприємницької діяльності;

г) правильної відповіді немає.

14 Сплата податку на додану вартість проводиться не пізніше:

- а) 25 числа, що настає за звітним періодом;
- б) 20 числа, що настає за звітним періодом;
- в) 40 днів після завершення звітного періоду;
- г) 30 днів після завершення звітного періоду;
- д) правильної відповіді немає.

15 Об'єктом оподаткування ПДВ є операції платників з:

а) обігу валютних цінностей, банківських металів, банкнот та монет НБУ, за винятком тих, що використовуються для нумізматичних цілей;

б) оплати вартості державних платних послуг, які надаються фізичним або юридичним органам виконавчої влади і місцевого самоврядування;

в) вивезення (пересилання) товарів за межі митної території

України та надання послуг для їх споживання за межами митної території України;

г) правильної відповіді немає.

16 Якщо обсяг оподатковуваних операцій з продажу товарів за попередній календарний рік перевищує 300000 тис. грн, податковий період з ПДВ становить:

а) 20 днів;

б) календарний місяць;

в) календарний квартал;

г) правильної відповіді немає.

17 За ставкою 0 % оподатковуються ПДВ операції з:

а) ввозу товарів(робіт, послуг) на митну територію України;

б) безкоштовної передачі приладів, обладнання, матеріалів науковим установам та науковим організаціям, вищим навчальним закладам;

в) поставки товарів (робіт, послуг) підприємствами роздрібною торгівлі, які розташовані на території України у зонах митного контролю;

г) поставки позашкільним навчальним закладом вихованцям, учням і слухачам платних послуг у сфері позашкільної освіти.

18 Датою виникнення податкових зобов'язань з ПДВ при здійсненні операцій з ввезення(імпортування) товарів є:

а) дата перерахування коштів постачальнику в оплату товарів, які підлягають ввезенню на митну територію України;

б) дата оформлення ввізної митної декларації із зазначенням у ній суми податку, що підлягає сплаті;

в) дата реалізації імпортованих товарів на митній території України;

г) податкові зобов'язання не виникають;

д) правильної відповіді немає.

19 Датою виникнення прав платника ПДВ на податковий кредит у випадку придбання сировини для виробництва товарів спеціального призначення для інвалідів вважається:

а) дата отримання податкової накладної;

б) дата перерахування коштів на оплату такої сировини;

в) дата оприбуткування такої сировини;

г) податковий кредит не виникає;

д) правильної відповіді немає.

20 За ставкою 20 % оподатковуються ПДВ операції з:

а) поставки переробним підприємствам молока та м'яса живою вагою сільськогосподарськими товаровиробниками;

б) передачі майна у фінансовий лізинг;

в) передачі майна у схов (відповідальне зберігання), а також у лізинг (оренду);

г) надання послуг з інкасації, розрахунково-касового обслуговування;

д) правильної відповіді немає.

21 Податковий кредит з ПДВ – це сума:

а) податкової заборгованості платника перед бюджетом;

б) сума податку, одержана (нарахована) платником податку у звітному (податковому) періоді;

в) заборгованості покупцям за отримані активи;

г) на яку платник податку має право зменшити податкові зобов'язання звітного періоду;

д) правильної відповіді немає.

22 Звітними періодами з ПДВ є:

а) календарний місяць, календарний квартал, календарний рік незалежно від обсягів оподатковуваних операцій платника;

б) календарний квартал, півріччя, три квартали, рік;

в) календарний місяць або календарний квартал у залежності від обсягу оподатковуваних операцій платника;

г) правильної відповіді немає.

23 В Україні існують такі ставки податку на додану вартість:

а) 0 %, 20 %;

б) 0 %, 17 %;

в) 10 %, 0 %, 20 %;

г) 28 %, 15 %, 0 %;

д) правильної відповіді немає.

24 Документом, що підтверджує право платника податку на податковий кредит з ПДВ є:

а) реєстр виданих та отриманих податкових накладних;

б) видаткова накладна;

в) податкова накладна;

г) декларація з ПДВ;

д) правильної відповіді немає.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 5 (8 год)

ТЕМА Види, поведінка витрат та основи управління витратами

Мета роботи – студент повинен вивчити класифікацію витрат, сутність кожної класифікаційної ознаки; освоїти особливості організаційної побудови процесу з обліку витрат виробництва і витрат діяльності. Ознайомитись з особливостями організації обліку витрат на підприємствах залізничного транспорту. Отримати навички з розрахунку собівартості, розподілу загальновиробничих витрат та калькулювання собівартості. Також важливе усвідомлення необхідності управління витратами та розроблення контрольних процедур, системи відповідальності з контролю за своєчасною обробкою накопиченої інформації з обліку витрат. Вміти проводити аналіз та освоїти існуючу методику контролю за обліком витрат виробництва і витрат діяльності.

Завдання 5.1

Дати відповідь на наведені питання.

1 Якими нормативними актами регламентується методологія формування в обліку інформації про витрати підприємства?

2 Які основні положення наказу про облікову політику щодо обліку витрат?

3 За якими основними ознаками класифікують витрати підприємства? Навести приклади.

4 За якими ознаками можна провести класифікацію витрат відповідно до Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку?

5 Які основні завдання організації обліку процесу виробництва та завдання організації обліку витрат діяльності?

6 Хто на підприємстві здійснює облік витрат виробництва та витрат діяльності?

7 Які фактори впливають на організацію обліку витрат? Навести приклади.

8 Назвати сферу застосування, переваги та недоліки різних методів обліку витрат та калькулювання собівартості.

9 Який порядок здійснення калькуляційної роботи на підприємстві? Назвати типові статті калькуляції для промислових підприємств, підприємств торгівлі, залізничного транспорту.

10 Який порядок розподілу загальновиробничих витрат?

11 У чому особливості адміністративних витрат та витрат на збут?

Завдання 5.2

Необхідно провести класифікацію витрат за відповідними ознаками (таблиця 5).

Таблиця 5 – Дані для виконання

Види витрат	Операційна діяльність					Фінансова діяльність	Інша діяльність
	Витрати, що включаються до собівартості продукції	Адміністративні витрати	Витрати на збут	Інші операційні витрати			
1	2	3	4	5	6	7	
Оплата праці апарату управління цехами							
Представницькі витрати							
Заробітна плата робітників основного виробництва							
Собівартість реалізованих необоротних активів							
Витрати від браку продукції							
Витрати на рекламу та дослідження ринку							
Витрати на охорону праці							
Витрати за договором фінансового лізингу							

Вартість сировини та матеріалів на виготовлення продукції						
---	--	--	--	--	--	--

Продовження таблиці 5

1	2	3	4	5	6	7
Витрати на проведення річних зборів акціонерів						
Втрати від знецінення запасів						
Витрати на ремонт тари						
Нестачі незавершеного виробництва						
Собівартість реалізованої іноземної валюти						
Заробітна плата директора підприємства						
Собівартість реалізованих фінансових інвестицій						
Визнані штрафи та пені						
Витрати на врегулювання суперечок у судових органах						
Витрати на проценти по кредитах банку						
Комісійні винагороди продавцям						
Витрати на передпродажну підготовку товарів						
Плата за послуги банку						

Завдання 5.3:

а) необхідно згрупувати витрати за економічними елементами на підставі наведених даних.

Дані для виконання

Оплата робіт, пов'язаних із сертифікацією продукції; допомога по тимчасовій непрацездатності; заробітна плата виробничих робітників; зворотні відходи; платежі з обов'язкового страхування майна; відпускні головного бухгалтера підприємства; тара й тарні матеріали; матеріальна допомога

продавців; страхові внески на випадок безробіття; оплата вартості ліцензій;

б) необхідно визначити, до яких витрат, прямих чи непрямих, відносяться нижченаведені дані.

Дані для виконання

Електроенергія для швейних машин; оренда виробничого приміщення; нитки; тканина для виготовлення жіночих блуз; освітлення швейного цеху; заробітна плата бухгалтера підприємства; гудзики; заробітна плата швачки.

Завдання 5.4

Необхідно виконати таке:

а) підготувати звіт, у якому вказати кошторисні накладні витрати для кожного підрозділу, а також базу розподілу, на основі якої здійснювалися обчислення. Також обчислити ставки нарахованих накладних витрат;

б) для замовників повинно бути зроблено 2 види послуг. Дані по прямих витратах наведені в таблиці 8. Обчислити загальні витрати на кожне замовлення за умови, якщо підприємство встановлює ціни реалізації на підсобно-допоміжну діяльність, які забезпечують прибуток у розмірі 25 %, обчислити ці ціни для кожного замовлення.

Дані для виконання

Структурний підрозділ залізниці, крім основної діяльності, виконує замовлення, які відносяться до підсобно-допоміжної діяльності. Має три виробничих цехи й два підрозділи обслуговування.

Таблиця 6 – Кошторисні накладні витрати на наступний рік

Витрати	Сума, грн
Орендні платежі	12 800
Страховий платіж за устаткування	6 000
Платежі за телефонні розмови	3 200
Амортизаційні відрахування	18 000
Заробітна плата майстрів у виробничих цехах	24 000
Опалення й освітлення	6 400
Разом	?

Три виробничих цехи – А, В і С й два підрозділи обслуговування – Х й Y розташовуються в нових приміщеннях, відомості про які разом з іншою інформацією наведені в таблиці 7.

Таблиця 7 – Відомості про виробничі цехи та підрозділи обслуговування

Показник	А	В	С	Х	Y
Займана площа, м ²	3000	1800	600	600	400
Вартість устаткування, тис. грн	24	10	8	4	2
Кошторисні години праці виробничих працівників	3200	1800	1000		
Ставка на годину праці виробничих працівників, грн	3,80	3,50	3,40	3,00	3,00
Розподілені накладні витрати:					
По кожному підрозділу, тис. грн	2,8	1,7	1,2	0,8	0,6
Розподіл накладних витрат на підрозділ обслуговування Х, %	50	25	25		
Розподіл накладних витрат на підрозділ обслуговування Y, %	20	30	50		

Таблиця 8 – Дані по прямих витратах на замовлення 123 та 124

Показник	Замовлення 123	Замовлення 124
Основні виробничі матеріали, грн	154	108
Праця основних працівників	20ч у цеху А	16 ч у цеху А
	12ч у цеху В	10ч у цеху В
	10ч у цеху С	14ч у цеху С

Методичні вказівки

1 Для підготовки звіту з розрахунку кошторисних накладних витрат для кожного підрозділу з базою розподілу, на основі якої здійснювалися обчислення, а також розрахунку ставки нарахованих накладних витрат, рекомендуємо використовувати таблицю 9.

Таблиця 9

Показник	База розподілу	Загальні витрати, грн	А, грн	В, грн	С, грн	Х, грн	У, грн
Оренда й податки							
Страховання устаткування							
Телефонні платежі							
Амортизація							
Заробітна плата майстрів							
Освітлення й опалення							
Усього							
Розподілено							
Перерозподіл витрат Х							
Перерозподіл витрат У							
Разом витрат					Х	Х	Х
Кошторисні години праці основних працівників					Х	Х	Х
Ставки розподілу накладних витрат					Х	Х	Х

2 Для розрахунку загальних витрат на замовлення 123 та 124 й ціни для кожного замовлення, рекомендуємо використовувати таблицю 10.

Таблиця 10

Показник	Замовлення 123, грн	Замовлення 124, грн
Витрати на основні виробничі матеріали		
Витрати на працю основних працівників:		
цех А		
цех В		
цех С		
Загальні прямі витрати		
Накладні витрати:		
цех А		
цех В		
цех С		
Загальні витрати		
Прибуток		
Ціна реалізації		
Розрахунок ціни		

Завдання для самостійної роботи

Завдання 5.5

Щоб відповісти на питання, які наведено у завданнях, необхідно скористатися вихідними даними до кожного завдання.

1 Грунтуючись на наведених даних, визначити:

а) ставку накладних витрат на годину праці основних працівників;

в) величину завищення або заниження розподілених накладних витрат.

Дані для виконання

Кошторисні години праці основних працівників 8500

Кошторисні накладні витрати, грн 148 750,00

Фактичні години праці основних працівників 7928

Фактичні накладні витрати, грн 146 200,00

2 Визначити ставку постійних накладних витрат на кілограм (у гривнях, до двох знаків після коми).

Дані для виконання

Сумарна кількість незавершеного виробництва на початок звітнього періоду й закупівлі підприємства склали 12 400 кг, а незавершене виробництво на кінець звітнього періоду (9600 кг). Прибуток, розрахований за системою калькуляції по змінних витратах, склав 76 456,00 грн, а за системою з повним розподілом витрат – 61 056,00 грн.

3 Розрахувати, на скільки відсотків зміниться прибуток, якщо підприємство підвищить ціну реалізації на 10 %, але при цьому збереже постійні й змінні витрати на одиницю продукції й обсяг реалізації незмінними.

Дані для виконання

Підприємство застосовує систему калькуляції собівартості по змінних витратах. На майбутній рік за кошторисом змінні витрати встановлені в розмірі 60 %, а постійні – 10 % виручки від реалізації продукції.

4 Розрахувати прибуток за звітний період за системою калькуляції по змінних витратах.

Дані для виконання

Підприємство випускає єдиний продукт, собівартість якого на одиницю продукції за кошторисом дорівнює 8,00 грн (за умови, що вихід продукції за звітний період становить 10 000 од.). За розглянутий період обсяг реалізації склав 9000 од., а виробництва – 11 500 од. Фактичний прибуток за даний період склав 42 000,00 грн та був розрахований за системою калькуляції з повним розподілом витрат.

Завдання 5.6

1 Підприємство користується методом заздалегідь установленого розподілу накладних витрат на основі ставки години роботи устаткування. Загальнозаводські кошторисні накладні витрати на рік становлять 720 000,00 грн, фактичні – 738 000,00 грн. За рік компанія розподілила 714 000,00 грн витрат на 119 000 фактичних годин роботи устаткування. Яке число годин роботи устаткування за рік закладено в кошторисі?

2 Підприємство випускає один вид продукції. У таблиці 11 наведені дані за кошторисною ціною реалізації й змінні витрати.

Таблиця 11 – Вихідні дані до завдання

Показник	Значення показника, грн
Ціна реалізації	15,00
Змінні витрати на одиницю продукції:	
Основні виробничі матеріали	3,50
Праця основних працівників	4,00
Змінні накладні витрати	2,00

Кошторисні постійні накладні витрати на рік становлять 60 000,00 грн і враховуються у вигляді щомісячної постійної ставки нарахування. Кошторисний вихід продукції за рік 30 000 од.

Показати, яка з відповідей по прибутку, отримана при використанні системи калькуляції собівартості з повним розподілом витрат, відповідає місяцю, коли фактичне виробництво склало 2400 од., а обсяг реалізації був перевищений на 180 од.:

а) 6600; б) 7570; в) 7770; г) 8200; д) 8400.

3 Розрахувати точку беззбитковості в надходженнях від реалізації продукції, якщо підприємство випускає й продає два продукти – Х й Y та враховує деякі очікувані результати на наступний рік, які наведено у таблиці 12.

Таблиця 8 – Очікувані результати на наступний рік

Показник	Продукт Х	Продукт Y
Реалізація, од.	80 000	20 000
Ціна реалізації, грн/од.	12,00	8,00
Змінні витрати, грн	8,00	3,00
Річні постійні витрати, грн	273 000,00	

Завдання 5.7

Обрати правильну відповідь (відповіді).

1 Собівартість – це:

а) грошова оцінка обсягу виробленої продукції;

б) виражена у грошовій формі сума витрат підприємства на

придбання, виробництво та реалізацію продукції, товарів, робіт і послуг;

в) визначення витрат підприємства для цілей оподаткування;

г) зіставлення доходів та витрат з метою визначення фінансового результату.

2 Класифікація витрат за економічними елементами відповідає на питання:

а) який економічний зміст понесених витрат?

б) що і скільки витрачено на виробництво?

в) чи є доцільними витрати?

г) чи можна розкласти елементи за однорідними групами?

д) на що понесене витрати?

3 Калькуляція – це:

а) розрахунок у грошовому вираженні собівартості одиниці продукції (товарів, робіт, послуг) за встановленими статтями витрат;

б) грошова оцінка обсягу виробленої продукції;

в) зіставлення фактичних витрат та запланованих за розрахунком;

г) розрахунок у грошовому вираженні собівартості обсягу продукції (товарів, робіт, послуг) за встановленими статтями витрат.

4 За визначенням відношення до собівартості продукції розрізняють витрати:

а) виробничі, загальновиробничі, адміністративні, збуту, інші;

б) постійні та змінні;

в) планові, нормовані, фактичні, прогнозовані;

г) на продукцію і витрати періоду.

5 За ступенем впливу обсягу виробництва на рівень витрат їх поділяють на:

а) минулих років, поточні, майбутніх років;

б) виробничі, загальновиробничі;

в) змінні та постійні;

г) виробничі, загальновиробничі, інші

6 Групування за економічними елементами необхідне для визначення:

а) загальної потреби підприємства в матеріальних ресурсах, суми амортизації основних засобів, витрати на оплату праці та інші грошові витрати підприємства;

б) загальної потреби підприємства в матеріальних витратах, фонд оплати праці, амортизація, інші виробничі витрати;

в) потреби на одиницю продукції в матеріальних ресурсах, сума амортизації основних засобів, витрати на оплату праці та інші грошові витрати підприємства;

г) потреби на одиницю продукції в матеріальних витратах, фонд оплати праці, амортизація, інші виробничі витрати.

7 Калькулювання – це:

а) процес оцінки одиниці продукції;

б) розрахунок собівартості одиниці продукції;

в) процес оцінки обсягів виробництва;

г) процес розрахунку калькуляції.

8 За способом перенесення вартості на продукцію розрізняють витрати:

а) виробничі, загальновиробничі;

б) прямі та непрямі;

в) минулих років, поточні, майбутніх років;

г) змінні та постійні.

9 Витрати за економічними елементами включають такі елементи:

а) матеріальні витрати, витрати на оплату праці, утримання із заробітної плати, амортизація, інші витрати;

б) матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація, інші витрати;

в) виробничі запаси, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація, інші витрати;

г) виробничі запаси, витрати на оплату праці, утримання із заробітної плати, амортизація, інші витрати.

10 Для цілей планування та контролю витрат підприємства витрати класифікують на:

а) виробничі та загальновиробничі;

б) нормативні і фактичні;

в) основні і накладні;

г) змінні та постійні.

11 Витрати залежно від часу їх виникнення та віднесення на

собівартість продукції класифікують на:

- а) планові, фактичні, прогнозні;
- б) поточні, майбутніх періодів та майбутні витрати;
- в) минулих періодів, поточні, майбутніх періодів;
- г) усі відповіді правильні.

12 Класифікація витрат за статтями калькуляції відповідає на питання:

- а) що і скільки витрачено на виробництво?
- б) чи є доцільними витрати?
- в) на що понесено витрати?
- г) який економічний зміст понесених витрат?

13 Витрати, розраховані як сума змінних і постійних витрат підприємства, називаються:

- а) валовими витратами;
- б) загальними витратами;
- в) валовими (повними) витратами;
- г) калькуляційними витратами.

14 За економічним змістом витрати групуються за:

- а) економічними елементами;
- б) статтями калькуляції;
- в) економічними елементами і статтями калькуляції;
- г) правильної відповіді немає.

15 Питомі постійні витрати мають характер:

а) зменшуються зі збільшенням обсягу виробництва та реалізації продукції (товарів) і навпаки — збільшуються при зменшенні таких обсягів;

б) залишаються незмінними при зміні обсягів виробництва та реалізації продукції (товарів);

в) змінюються пропорційно обсягам виробництва та реалізації продукції (товарів);

г) змінюються непропорційно обсягам виробництва та реалізації продукції (товарів).

16 Витрати, розраховані як сума змінних і постійних витрат підприємства, називаються:

- а) валовими витратами;
- б) загальними витратами;
- в) валовими (повними) витратами;
- г) калькуляційними витратами.

17 Залежно від доцільності витрачання виділяють витрати:

- а) ефективні та неефективні;
- б) поточні, стратегічні;
- в) доцільні, недоцільні;
- г) правильної відповіді немає.

18 Загальні постійні витрати мають характер:

а) зменшуються із падінням обсягу виробництва та реалізації продукції (товарів) і навпаки — збільшуються при рості таких обсягів;

б) зменшуються зі збільшенням обсягу виробництва та реалізації продукції (товарів) і навпаки — збільшуються при зменшенні таких обсягів;

в) залишаються незмінними при зміні обсягів виробництва та реалізації продукції (товарів);

г) залишаються незмінними при зміні обсягів виробництва та реалізації продукції (товарів).

19 Нормативна собівартість – це:

а) калькуляція, розрахована після завершення виробництва продукції (робіт, послуг) і реалізації товару та зіставлення із запланованими показниками;

б) визначення величини витрат на виріб за економічними елементами і діючими поточними нормами, нормативами та кошторисами;

в) визначення величини витрат на виріб за статтями і діючими поточними нормами, нормативами та кошторисами;

г) калькуляція, розрахована до початку виробництва продукції (робіт, послуг) та реалізації товару.

20 Методи оцінки вибуття запасів:

а) ідентифікованої собівартості, ФІФО, середньозваженої собівартості, нормативних витрат, ціни придбання;

б) ідентифікованої собівартості, ФІФО, ЛІФО, середньозваженої собівартості, нормативних витрат, ціни продажу;

в) ідентифікованої собівартості, ФІФО, середньоарифметичної собівартості, нормативних витрат, ціни продажу;

г) ідентифікованої собівартості, ФІФО, середньозваженої собівартості, нормативних витрат, ціни продажу.

21 Загальні змінні витрати мають характер:

а) зменшуються зі збільшенням обсягу виробництва та реалізації продукції (товарів) і навпаки — збільшуються при зменшенні таких обсягів;

б) непередбачуваності;

в) залишаються незмінними при зміні обсягів виробництва та реалізації продукції (товарів);

г) змінюються пропорційно обсягам виробництва та реалізації продукції (товарів).

22 Методи обліку витрат:

а) нормативний, коефіцієнтний, розподільчий;

б) прямого підрахунку, непрямого підрахунку, комбінований;

в) нормативний, позамовний, попроцесний;

г) плановий, фактичний, прогнозний.

23 За місцем виникнення витрати на виробництво групуються:

а) за цехами, дільницями, службами та іншими структурними підрозділами підприємства, тобто за центрами відповідальності, що виділяються в самостійні об'єкти обліку;

б) у виробництві, в адміністрації, у відділі збуту;

в) в основному виробництві, у підсобно-допоміжному виробництві;

г) в основному виробництві, у фінансово-економічному відділі, у відділі маркетингу тощо.

24 Елементи витрат на підприємствах залізничного транспорту включають:

а) матеріальні витрати, фонд оплати праці, амортизацію, інші виробничі витрати;

б) матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизацію, паливо, електроенергію, інші витрати;

в) матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизацію, інші витрати;

г) матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизацію, інші витрати виробництва.

25 У чому полягає різниця між калькуляцією і кошторисом:

а) калькуляція враховує фактичні витрати, а кошторис — планові;

б) калькуляція, як правило, розраховується на одиницю продукту, тоді як кошторис — це розрахунок за видами робіт (послуг), обчислених в абсолютному грошовому вираженні;

в) різниці немає;

г) калькуляція є підставою для врахування витрат у бухгалтерському обліку, а кошторис – в податковому.

26 За ступенем однорідності або за єдністю складу розрізняють витрати:

а) одноелементні і комплексні;

б) прості, складні, комбіновані;

в) прості, складні, систематизовані;

г) одноелементні, багатоелементні.

27 Способи обчислення собівартості об'єкта калькулювання та одиниці продукції:

а) нормативний (індексний) спосіб, спосіб піднімання витрат, спосіб виключення витрат з маржинального доходу, спосіб пропорційного розподілу витрат, комбінований спосіб калькулювання;

б) нормативний (індексний) спосіб, спосіб підсумовування витрат, спосіб виключення витрат на побічну продукцію, спосіб пропорційного розподілу витрат, спосіб прямого розрахунку, комбінований спосіб калькулювання;

в) ідентифікованої собівартості, ФІФО, середньозваженої собівартості, нормативних витрат, ціни продажу;

г) метод нарахування та зіставлення доходів та витрат.

28 Кошторис – це:

а) документ для врахування витрат у податковому обліку;

б) документ, що являє собою розрахунок майбутніх витрат на виконання робіт або надання послуг;

в) документ, що являє собою розрахунок фактичних витрат виконаних робіт або наданих послуг;

г) документ, що являє собою розрахунок майбутніх витрат на виробництво продукції.

29 Завищення витрат на виробництво дозволяє незаконно зменшити платежі з:

а) податку на прибуток;

б) податку на додану вартість;

в) акцизного збору;

г) державного мита.

30 За відношенням до процесу виробництва або за техніко-економічним призначенням витрати поділяються на:

- а) основні і накладні;
- б) прямі і непрямі;
- в) пооб'єктні та загального характеру;
- г) складні та комбіновані.

31 Питомі змінні витрати мають характер:

а) змінюються пропорційно обсягам виробництва та реалізації продукції (товарів);

б) зменшуються зі збільшенням обсягу виробництва та реалізації продукції (товарів) і навпаки — збільшуються при зменшенні таких обсягів;

в) зменшуються зі зменшенням обсягу виробництва та реалізації продукції (товарів) і навпаки — збільшуються при зниженні таких обсягів;

г) залишаються незмінними при зміні обсягів виробництва та реалізації продукції (товарів).

32 Якщо витрати неможливо прямо пов'язати з доходами певного періоду, то вони відображаються у складі:

- а) витрат майбутнього періоду;
- б) позабалансовому обліку;
- в) адміністративних витрат;
- г) витрат того звітного періоду, у якому вони були здійснені.

33 За способом включення до собівартості витрати можуть бути:

- а) змінні та постійні;
- б) прямі та непрямі;
- в) поточні та одноразові;
- г) можливі і дійсні.

34 Групування витрат за економічними елементами здійснюється на підприємствах:

- а) промисловості;
- б) сільського господарства;
- в) торгівлі;
- г) всіх галузей економічної діяльності.

35 Фактор, що не впливає на організацію обліку витрат, – це:

- а) вид діяльності підприємства;

- б) особливості технології виробництва;
- в) форма власності підприємства;
- г) немає правильної відповіді.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1 Податковий кодекс України [Електронний ресурс]: [закон України від 02.12.2010 р. № 2755-IV, зі змінами та доповненнями від 28.04.2012 р.]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

2 Господарський кодекс України [Електронний ресурс]: [закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV, редакція від 19.04.2012 р.]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

3 Про залізничний транспорт України [Електронний ресурс]: [закон України від 04.07.1996 р. № 273/96-ВР, зі змінами та доповненнями]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/273/96-%D0%B2%D1%80>.

4 Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс]: [закон України від 16.07.99 р. № 996- XIV зі змінами та доповненнями, редакція від 14.01.2012 р.]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

5 Про Державний бюджет України на 201х рік [Електронний ресурс]: [закон України, поточна редакція]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/>.

6 Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс]: [закон України від 10.12.1971 р. № 322-VIII, зі змінами та доповненнями від 22.02.2012 р.]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.

7 Про оплату праці [Електронний ресурс]: [закон України від 24.03.1995 р. №108/95ВР, зі змінами та доповненнями]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80>.

8 Номенклатура витрат по основній діяльності підприємств залізничного транспорту України [Електронний ресурс]: [наказ Укрзалізниці №57-Ц від 10.02.2008 р., зі змінами та доповненнями]. – Режим доступу: <http://www.uz.gov.ua/>.

9 Інструкція зі статистики заробітної плати [Електронний ресурс]: [наказ Держкомстату України від 13.01.2004 р. № 5, зі змінами та доповненнями, внесеними наказом Держкомстату України від 13.01.2004 р.]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0114-04>.

10 Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне страхування [Електронний ресурс]: [закон України від 08.07.2010 р. №2464-IV, зі змінами та доповненнями, редакція від 01.10.2011 р.]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>.

11 Про колективні договори та угоди [Електронний ресурс]: [закон України від 01.07.1993 р. №3356-XII-ВР, зі змінами та доповненнями, редакція від 07.05.2008 р.]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3356-12>.

12 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс]: [положення Міністерства фінансів України від 31.01.99 р. № 87, редакція від 10.01.2012 р., підстава z1556-11]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0391-99>.

13 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Баланс» (Форма №1) [Електронний ресурс]: [положення Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. № 87]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0396-99>.

14 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 «Звіт про фінансові результати» (Форма №1) [Електронний ресурс]: [положення Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. № 87, редакція від 10.01.2012 р.]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0397-99>.

15 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Доход» [Електронний ресурс]: [положення Мінфіну України від 29.11.99 р. № 290, редакція від 10.01.2012 р.]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>.

16 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [Електронний ресурс]: [наказ Мінфіну України від 31.12.1999 р. № 318, редакція від 10.01.2012 р.]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.

17 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [Електронний ресурс]: [положення Мінфіну України від 27.04.2000 р. № 92, редакція від 10.01.2012 р., підстава z1556-11]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>.

18 Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» [Електронний ресурс]: [положення Мінфіну України від 20.10.99 р. № 246, редакція від 10.01.2012 р.]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>.

19 План рахунків активів, зобов'язань, капіталу і господарських операцій підприємств і організацій України [Електронний ресурс]: [наказ Мінфіну України від 30.11.99 р. № 291, зі змінами від 09.12.2011 р. № 1591]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>.

20 План рахунків активів, зобов'язань, капіталу і господарських операцій підприємств і організацій залізничного транспорту України [Електронний ресурс]: [наказ Укрзалізниці №17-Ц від 19.01.2000 р., зі змінами та доповненнями]. – Режим доступу: <http://www.uz.gov.ua/>.

21 Концепція розвитку транспортно-дорожнього комплексу України на середньостроковий період та до 2020 року [Електронний ресурс]: Режим доступу: http://old.mtu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=43124&cat_id

22 Экономика железнодорожного транспорта [Текст]: учеб. для вузов / И.В. Белов, Н.П. Терешина, В.Г. Галабурда [и др.]; под ред. Н.П. Терешиной, Б.М. Лапидуса, М.Ф. Трихункова. – М.: УМК МПС России, 2001. – 600 с.

23 Козир, О.М. Система управління витратами підприємств залізничного транспорту [Текст]: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / О.М. Козир. – Харків, 2007. – 17 с. – укр.

24 Козир, О.М. Управлінські аспекти витрат залізничного транспорту [Текст] / О.М. Козир // Вісник економіки транспорту і промисловості. – Харків: УкрДАЗТ, 2007. – № 17. – С. 197-199.

25 Козир, О.М. Удосконалення системи управління витратами підприємств залізничного транспорту [Текст] / О.М. Козир // Вісник економіки транспорту і промисловості. – Харків: УкрДАЗТ, 2006. – № 19. – С. 37-42.

26 Чебанова, Н.В. Регулювання економічної діяльності підприємств залізничної галузі [Текст] / Н.В. Чебанова, В.Л. Дикань // Вісник економіки транспорту і промисловості. – Харків: УкрДАЗТ, 2009. – № 25. – С. 11 – 20.

27 Голов, С.Ф. Управлінський облік [Текст]: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / С.Ф. Голов. – К.: Лібра, 2003. – 704с.

28 Ткаченко, Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність [Текст]: підручник / Н.М. Ткаченко. – 3-тє вид., доповн. і переробл. – К.: Алерта, 2008. – 925 с.

29 Макаренко, М.В. Реформування бухгалтерського обліку на залізничному транспорті України [Текст]: навч.посібник /

Ю.М. Цветов, Н.С. Соколовська, В.І. Труханова [та ін.]; за заг. ред. М.В. Макаренко. – К.: КУЕТ, 2002. – 530с.

30 Класифікатор матеріально-технічних ресурсів, які використовуються на залізничному транспорті України [Електронний ресурс]: [наказ Укрзалізниці від 20.12.2001 р. № 716-Ц]. – Режим доступу: <http://www.uz.gov.ua/>.

31 Методичні рекомендації по застосуванню на залізничному транспорті положень (стандартів) бухгалтерського обліку [Електронний ресурс]: [наказ Укрзалізниці від 03.07.2010 р. № 254-ц]. – Режим доступу: <http://www.uz.gov.ua/>.

32 Методичні рекомендації з ведення бухгалтерського обліку в структурних підрозділах [Текст]. – К., 2004. – 256 с

33 Інструкція з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів, розрахунків, [Електронний ресурс]: [наказ Міністерства фінансів України від 11.08.94 р. № 69 редакція від 18.11.2011 р.]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z00202-94>.

34 Порядок визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей [Електронний ресурс]: [постанова КМУ від 22.01.1996 №116]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/116-96-%D0%BF>.

35 Про визначення розміру і порядок покриття шкоди, заподіяної працівником підприємству, установі, організації залізничного транспорту, що входять до сфери управління Державної адміністрації залізничного транспорту України [Електронний ресурс]: [наказ Укрзалізниці від від 05.11.1999 р. № 315-Ц]. – Режим доступу: <http://www.uz.gov.ua/>.

36 Экономика и организация промышленного транспорта [Текст]: учеб. для вузов ж.д. трансп. / под ред. Н.П. Журавлева и И.С. Беседина. – М.: ИПК «Желдориздат», 2001 – 440 с.

37 Либерман, И.А. Управление затратами [Текст] / И.А. Либерман. – М.: ИКЦ «МарТ»; Ростов н/Д: Издательский центр «МарТ», 2006. – 624 с.(Серия «Экономика и управление»).

38 Аксенов, И.М. Проблемы экономики транспорта на современном этапе [Текст] / И.М. Аксенов // Залізничний транспорт України. – 2011. – № 3. – С. 85-87.

39 Покрапівний, С.Ф. Економіка підприємства [Текст] / С.Ф. Покрапівний. – К.: КНЕУ, 2005. – 528 с.

40 Пасічник, В.І. Теоретичні основи економіки експлуатаційної діяльності залізниць [Текст] / В.І. Пасічник. – К.: Наук. світ, 2003. – 222 с.

41 Транспорт і зв'язок України [Текст]: Стат. зб. – К.: Держкомстат України, 2011. – 195 с.

42 Потетюєва, М.В. Особливості управління витратами на залізничному транспорті [Текст] / М.В. Потетюєва // Залізничний транспорт України. – 2010. – № 2. – С. 76-78.